

Met de bloischen roei gemeten.

In deze periodiek van de Vierschaer, HOECK VI
Deel II Genaamd den Omganck en Moolenheyninge.

Het gebied is gelegen ten noorden van de Bulkstraat en ten zuiden van de Heirweg, terwijl de oostelijke grens wordt gevormd door de gemeente grens met Roosendaal, wat trouwens niet geheel klopt, omdat de gemeentegrens met Roosendaal omstreeks 1792 zo'n 150 meter verder richting Roosendaal lag.

Het meest opvallende op deze kaart is, dat het gebied zeer dun bewoond was en dat de huidige Roosendaalsebaan nog niet was aangelegd. Deze kunnen we in de oude kaart situeren zo'n eenderde van de bovenkant, lopende van links naar rechts, door de percelen 184 - 177 - 173 - 174 - 170 - 205 - 206 - 207. De boerderij van perceel 170 bevindt zich in de huidige situatie juist ten Noorden van de Roosendaalsebaan, hoek Boterstraat. Toentertijd bewoond door Jacobus Vos, thans door de fam. Verhulst, Roosendaalsebaan 64, van welke oude hoeve nu helaas niets meer terug te vinden is.

Het beekje ofte Waaterloop, waar de VIden Hoeck 2e deel ten westen aan grenst staat nu bekend als Het Loopje, waarvan de loop sinds 1792 nagenoeg onveranderd is gebleven, met uitzondering van het gedeelte waar het Loopje de Roosendaalsebaan kruist. Hier is de loop met het aanleggen van de Molensingel iets veranderd en is met name het "kunstwerk" wat was opgemetseld uit oude IJsselsteentjes, onder de Roosendaalsebaan geheel verdwenen. De twee Arduiner palen en de jaarsteen die zich in het kunstwerk bevonden zijn op verzoek van de

Heemkunde kring "De Vierschaer" bewaard gebleven en hebben een nieuwe plaats gekregen in het nieuwe "kunstwerk" ten behoeve van de nieuwe loop van het Loopje. Een nog niet nader beschreven straat in deze hoek van Wouw is de Booterstraete naar Vinkebroeck, de huidige Boterstraat welke naam volgens de beschrijving van straatnamen in de gemeente Wouw van de hand van Jan Schijven, reeds in 1650 voorkwam in het doopboek van de Lambertuskerk, op 2 juni 1650 werd er namelijk gedoopt: Hubertus uit de Booterstraete, zoon van Claesen en Catharina Jans. De naam "Boter" behoeft geen verdere uitleg.

Verder zien we op de kaart terug het kerckpadt of weg naar Vinckenbroeck, welk pad reeds eerder werd omschreven.

In de Moolenheyninge in het noord-oosten van de kaart zien we nog de Band sloodt lopen. Een "band" sloot komen we op meerdere oude kaarten tegen. Ik zou deze naam nader willen omschrijven als een lange smalle sloot, die eventueel ergens als een band omheen loopt.

Verder komen er weinig opvallende percelen/namen op de kaart voor of het moet zijn perceel 137, genaamd 't Steeke, waarop een huys staat. Nu dit huis is er niet meer. Het perceel behoort nu toe aan de fam. Mouwen, Vinkenbroeksestraat 55, welke familie in de jaren vijftig het huis heeft laten slopen. Wist U dat Stee(ke) de betekenis had / heeft van een boerenplaats, boerderij en/of hofstede en dat het woord Stede / Stad hiervan werd afgeleid? Die stadse kakkers van vroeger moesten eens weten.

Nu ik toch met perceelsnamen ben begonnen, volgen er hier nog meer.

150/151 Streklange o.a. in de betekenis van: 1. Strak en veelal tevens vlak maken, strak leggen, zetten en trekken. 2. in de vorm van reiken/zover het uitzicht strekt. 3. vlak maken, vlak leggen t.w. wat eerst gebogen, bultig of gekronkeld was. 4. strekken van landen, wateren enz. : zijn beloop hebben, de uit het verband blijkende ligging hebben. Uit deze beschrijving blijkt dat er meerdere mogelijkheden zijn, waarvan het

woord Strek is afgeleid. Gelet op de ligging van de percelen en met name de lengte hiervan zou ik het houden op de 2e en 4e omschrijving.

158/159 Kastenheijninge, kast - kaar - kar - ker - kas, woorden die allemaal aan elkaar verwant zijn uit het middelnederlands, hoogduits en oudengels, in de betekenis van misschien een veld/perceel grond, afgesloten/omgeven door middels van bomen, houtwallen of iets dergelijks.

162/165 Blauwersbosch/Blauw Verwers Bosch. Blauwen - 't Blauwend Mastbos, de blauwachtige uitstraling van een bos met masten bomen. Verwers - Verf, komt in het middelnederlands voor als vaer - vare - varuwe - vaerwe ver(u)we in de betekenis van kleur.

163 Calangieboske, volgens mij afgeleid van het Franse woord Calan'ge in de betekenis van Calangeren, het opeisen van iets, mogelijk het opeisen van een stuk grond, in dit geval misschien van hout.

164 Molderberge Veldeke, de enige logische betekenis die ik kan bedenken met betrekking tot dit perceel is, dat er toentertijd veel mollen huis hielden. Tegenwoordig spreken we alleen niet van een berg maar van een hoop, in ons plat landje eigenlijk veel toepasselijker.

168/173 Balmakersstuk, een perceelsaanduiding die ik niet goed weet te plaatsen, misschien moeten we denken aan het gezegde "Iemand het bal maken," maar is die iemand dan een persoon of een dier. (bv Korhoenders) Ik zou het niet weten.

169/170 De Vosberg, is niet moeilijk, gelet op de eigenaar/bewoner van het perceel, Jacobus Vos, die of wellicht zijn voorouders hun naam hebben gegeven aan de hoof en de omliggende gronden. Misschien iets voor de huidige bewoners als ze hun woning van een naam willen voorzien.

171 De Kreekelberg zal wellicht afgeleid zijn van het insect de Krekkel, die we helaas steeds minder in het veld horen "Sjirpen", dat was vroeger wel wat anders.

175 't Eekelveld, Eek in de betekenis van Eik, vast een perceel grond waarop vroeger 1 of meerdere eiken hebben gestaan en waar derhalve veel eikels te rapen waren, die

vroeger aan de varkens opgevoerd werden.

176. 't Maaydriesveldeken. Volgens van Dale heeft "Dries" zo'n 5 betekenissen, A: een braakliggende akker, B: Verarmd bouwland dat als (schapen) weide gebruikt wordt, C: Dorpspleintje (met gras begroeid) met hoge bomen beplant, D: Grond binnen de omheining van een boeren woning/werf en E: Broekland. Gelet op de ligging neig ik in de richting van omschrijving A en B, zijnde een braak liggende akker/bouwland waar men niet veel mee deed of kon doen, dan af en toe eens afmaaien, omdat het nergens anders goed voor was.

194 De Naijers, hier heb ik toch wel wat moeite mee. Er komen best wel gedachten in mij op, zoals onder andere in van Dale staat omschreven in de vorm van "een Weeg Naaien". maar dit kan toch niet de bedoeling zijn. Als een van de lezers voor mij een oplossing weet dan zou ik dit graag vernemen.

Het schotboek verder doorlezende en met name de VIe Hoeck IIe deel vallen er nog enkele percelen op, onder andere 184 - 185 - 186 - 187 - 189 - 190, De Hoge Braak, waarvan Judocus Bal in het verleden weet te omschrijven dat op deze hoge rug in het Wouwse Landschap, gelegen ten Noorden van het Wouwse kerkdorp, vroeger wellicht de dorpskerk en het dorpscentrum van Wouw gestaan/gelegen zou hebben. Hij had dit trouwens ook van horen zeggen (uit overlevering). De Heemkunde kring De Vierschaer heeft op deze percelen veldonderzoek gedaan. Met uitzondering van afslagen van vuursteen werd er niets gevonden wat op een vroegere bebouwing duidde.

Wel heeft Braak te maken met Afbraak/het bouwvallig zijn van een woning. Het Braak laten liggen van een perceel grond zou kunnen omdat het niet te beboeren was, omdat het mogelijk te onvruchtbaar was, doordat er wellicht puin van een vroegere bebouwing in de grond aanwezig was. (Misschien zat Judocus Bal er nog niet zo ver naast).

Verder zijn er nog twee percelen die ik wil noemen namelijk 188 't Steenhuijs, wat duidelijk verwijst naar een stenen huis, waarvan nu en ook toen , omstreeks 1792 niets meer terug te vinden was, misschien iets voor de

4

werkgroep Archeologie van de heemkundekring. Ook perceel 191 wil ik nog even aanhalen, genaamd Sinte Josephs Cappellerije. Hierbij hoeven we niet meteen te denken aan een kapel die hier gestaan zou hebben, maar wellicht dat de grond middels eens schenking toegekomen is aan de parochie, die het in gebruik heeft of in gebruik heeft gegeven aan een ander om het te beboeren en waarvan de opbrengst of een gedeelte ervan zal zijn aangewend om de kapel of het altaar van Sinte Joseph te onderhouden. In de Ve Hoeck onder 16 ben ik reeds eerder een perceel tegen gekomen namelijk de Cappellerije van St.Nicolaas. Dus op zich is het niet vreemd dat er percelen vernoemd worden naar een "Kapel".

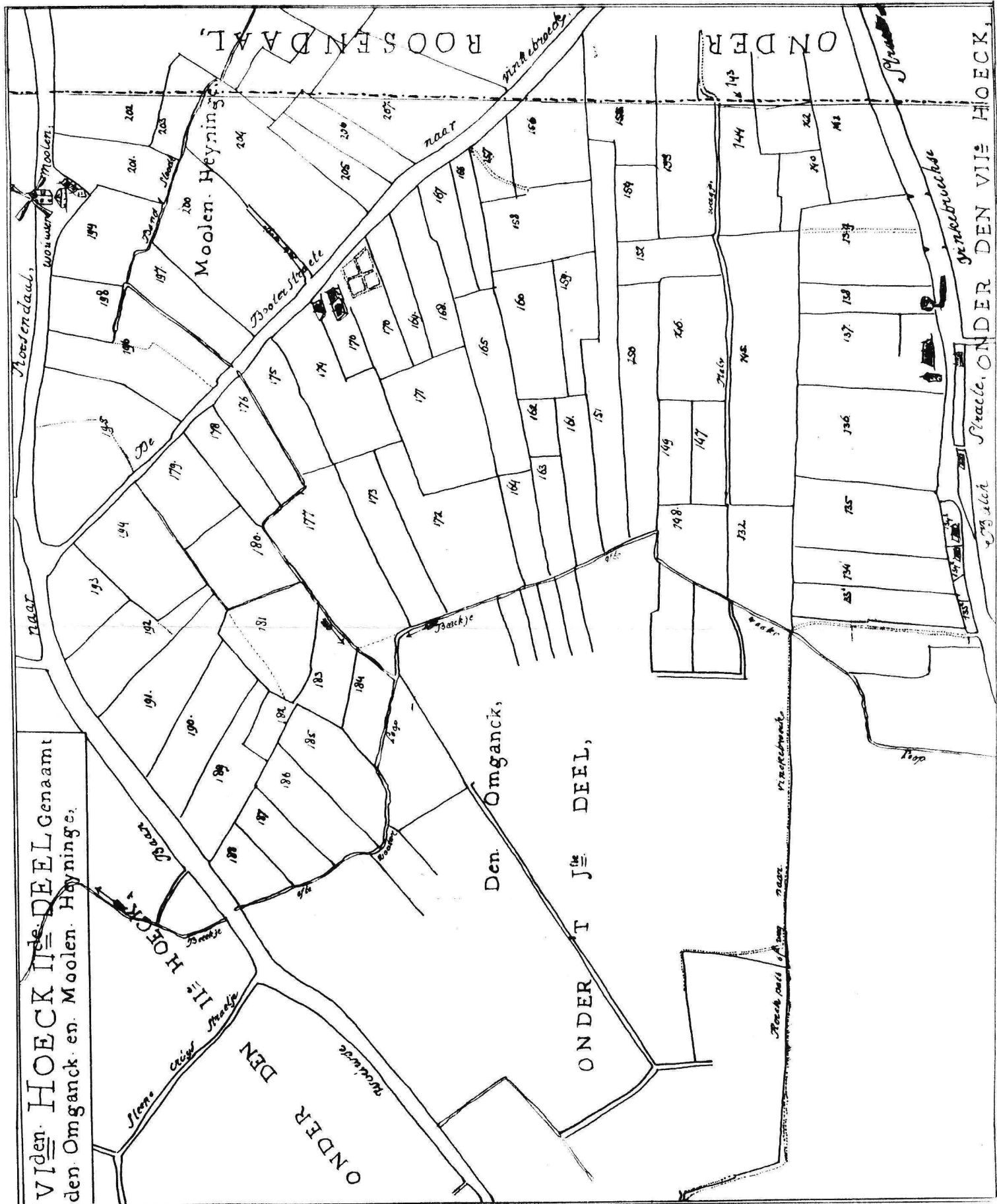
Net als vorige keren heb ik het kadaster er op na gekeken en vergeleken met vroeger. In grote lijnen is de omschreven hoek nog zoals die in 1792 op papier werd gezet door landmeter Adan. Met uitzondering van de ligging van de Roosendaalsebaan, die reeds werd omschreven. Betreffende de vergelijking met de huidige bewoning en de vroegere is het enige nog mogelijke van oudsher bestaande en bewoonde woning die van de fam.Bogers, Bulkstraat 7, in het schotboek nader omschreven onder perceel 134.3, huijs en erve de straete, toebehorende aan Wede Dielis Costermans.

Ik ben ervan overtuigd dat hetgeen wat ik heb geschreven misschien niet altijd juist is en dat er mogelijk best wel eens een andere uitleg aangegeven kan worden. Mocht dit zo zijn dan zou ik graag via de redactie van het tijdschrift "De Vierschaer" hiervan in kennis worden gesteld. Mede omdat ik gegevens aan het verzamelen ben ten behoeve van een computerprogramma met als onderwerp Veldnamen als historische bron welk programma werd opgezet door de stichting Brabantse Regionale Geschiedbeschrijving te 's-Hertogenbosch met als doel dat Toponiemen onderzoek in de praktijk veelal kan dienen als uitgangspunt bij werkzaamheden "in het veld".

Wouw, 16 februari 1992.

Arno Melis.

V^{den}. HOECK ^{de} DEEL Genaamt
den Omganck en Moolen. Heyninge.

Viden HOECK IIde DEEL, Genaamt den Omganck en Moolen Heyninge.

- 132. Cornelis Potters, gent. de Holrieten, gr. 2.121
- 133.1 Maria Catharina Vlaminex, gent.... gr. 1.293
- 133.2 Den Heer en Marquis, in de Straete, gr. 0.70
- 134.1 Den Armen van Roosendaal, gent.... gr. 1.270
- 134.2 Dewed. Pieter Stolk, huijs en erve de straete, gr. 0.47
- 134.3 Wede. Dielis Costermans, huijs uijt de straete, gr. 0.62
- 135. Dewed. Laureijs van Hal, gent. Pierre heijninge, gr. 3.145
- 136. Dewed. Laureijs van Hal, gent. de Papeheijninge, gr. 4.147
- 137. Dewed. Laureijs van Hal, gent.'t Steeke, waarop het huijs staet, gr. 3.255
- 138. Dewed. Laureijs van Hal, gent. den Boomgaard, gr. 1.117
- 139. Dewed. Pieter Pieterse van Innevelt, gent.... gr. 3.86
- 140. Dewed. Pieter Pieter van Innevelt, gent.... gr. 1.23
- 141. Wede. Pieter Pieterse van Innevelt, gent..... gr. 2.91
- 142. de Kinderen Geert Vos, gent.... gr. 0.283
- 143. Jan de Leeuw, onder Wouw off binnen de lumiet, gr. 0.34
- 144. Potters, soo ver onder Wouw komt, gr. 2.115
- 145. Wede. Pieter Pieterse van Innevelt, gent. de Kerkpad, gr. 6.110

Booterstraet

- 146. Wede. Pieter Pieterse van Innevelt, gent. de Leemputte, gr. 2.264
- 147. Wede. Pieter Pieterse van Innevelt, gent. Helmons Boske, gr. 1.69
- 148. Jan Ad.sse Kerstens, gent. 't Riet, nu 't Nieuw

- landt, gr. 1.208
149. Anna Brouwers, gent. 't Boske, gr. 1.48
 150. Wede. Pieter Pieterse van Innevelt, gent. de Streklange, gr. 3.4
 151. Wede. Pieter Pieterse van Innevelt, gent. de Streklange, gr.3.281
 152. Wede. Pieter Pieterse van Innevelt, gent. Rijken aarde, gr. 1.98
 153. gr. 2.209
 154. gr. 1.0
 155. gr. 1.97
 156. Wede. Pieter Pieterse van Innevelt, gr. 2.116
 157. Wede. Pieter Pieterse van Innevelt, gr. 0.296
 158. Wede. Pieter Pieterse van Innevelt, gent. de Kastenheijninge, gr. 2.203
 159. Wede. Pieter Pieterse van Inneveltm gent. de Kastenheijninge, gr. 1.204
 160. Jan Adriaense Kerstens, gent. de Lange Heijninge, gr. 2.127
 161. Dingena Vos, gent. de Nieuwe heijninge, gr. 1.230
 162. Dingena Vos, gent. Blauwers bosch, gr. 0.207
 163. Dingena Vos, gent. Calangie Boske, gr. 1.121
 164. Dingena Vos, gent. Molderberge Veldeke, gr. 1.46
 165. Wede. Pieter Pieterse van Innevelt, gent. Blauw Verwers Bosch, gr.2.124
 166. Jacobus Vos, gent. Mattheus hoff, gr. 0.265
 167. Jacobus Vos, geweest ene Stede mett 400 R, gr 1.83
 168. Adrianus Vlaminex, gent. Balmakersstuk, gr.2.15
 169. Jacobus Vos, gent. de Vosberg, gr. 1.55
 170. Jacobus Vos, huijs, schuur, werff, land, gr. 2.182
 171. Jacobus Vos, gent. de Kreekelberg, gr. 3.255
 172. Geert Janse Stadhouders, gent. den Hoogen Acker, nu de groote Geer, gr. 4.72
 173. De kindren Jan Moerkints, gent.Balmakersstuk, gr 2.122
 174. Jan Adriaense Kerstens, gent.... gr. 3.15
 175. De kindren Jan Moerkints, gent. 't Eekelvelt, nu de laage heijninge, gr. 1.230
 176. Geert de Wael, gent. 't Maaydriesveldeken, gr, 1.162

177. Nicolaas Vos, gent. 't Nieuwlandt, gr. 4.234
178. Nicolaas Vos, gent. de Steede, gr. 1.140
179. De kindren Jan Moerkints, gent. 't Haverveldeken,
gr. 2.55
180. Pieter Schouteren, gent. 't Bosch, gr. 2.41
181. De kindren Dirck Broeders, gent. de lege Braak,
gr. 2.190
182. Den Armen van Wouw, gent.... gr. 0.192
183. Jan Marijnisse de Bruijn, gent. en gelegen op de
Hooge Braak, gr. 1.114
184. Jan Joosen de Bruijn, gent. de klijne Hooge Braak,
gr. 1.96
185. Wede. Willem Joosen de Bruijn, gent. de Hooge
Braak, zijnde tiende vrij, gr. 2.114
186. Jan Marijnisse de Bruijn, gent. de Hooge Braak,
zijnde tiende vrij, gr. 1.290
187. Juffw. Maria Joosen de Bruijn, gent. de Hooge
Braak, gr. 1.91
188. Juffw. Maria Joosen de Bruijn, gent. 't Steene
huijs, gr. 1.91
189. D'Erfgenamen Dirck Broeders, gent. de Hooge Braak,
gr. 2.79
190. Jan Janse Sanders, gent. op de Hooge Braak, gr.
2.186
191. Sinte Josephs Cappellerije, gent.... gr. 3.24
192. Sr. Daniel Blaeser, gent.... gr. 2.126
193. Jan van Aart, gent.... gr. 1.203
194. De kindren Jan Moerkints, gent. de Naijers, gr
2.267
195. Marijnisse van Osta, gent. tegen over den Bouwman
gr. 5.134
196. Jan Marijnisse de Bruijn, in de Booterstraete,
gent. 't Cromvelt, gr 3.232
197. Jan Marijnisse de Bruijn, gent. de Lange Heijnin
ge, gr. 1.293
198. Pieter van Hal, gent.... gr. 1.100
199. D'Heer Marijnis van Weel, gent. Moolenheijninge,
gr. 2.149
200. Jacobus Vos, gent. thorie Meeuwen, gr. 4.274
201. Maria Cornelia van Ackeren, Bij den Moolen, gr.

1.250

- 202. Jacobus Vos, gent. de Moolenheijninge, gr. 1.230
- 203. Jacobus Vos, gent.... gr. 0.250
- 204. Jacobus Vos, gent. thorie Meeuwen, gr. 5.271
- 205. Mr. Michiel de Ram, in de groote Moolenheijninge,
gr. 1.72
- 206. Gerardus Geertse Vos, in de Hooge Moolenheijninge,
gr. 1.148
- 207. Gerardus Geertse Vos, in de Hooge Moolenheijninge,
gr. 2.110

